

Οδηγίες μελέτης για παιδιά που παρουσιάζουν δυσκολίες στη μάθηση.

σελίδες: 3

> **Οργάνωση της μελέτης στο σπίτι και τήρηση των χρονικών ορίων** ως προς την ολοκλήρωσή της από τον ίδιο το μαθητή σε ό,τι αφορά σε γνωστά πεδία ενεργειών (βλ. ορθογραφία, αντιγραφή, εργασίες ρουτίνας κτλ). Η χρονομέτρηση τέτοιων εργασιών θα τον βοηθούσε να εκτιμά ακριβέστερα το χρόνο που χρειάζεται για να φέρει σε πέρας τις εργασίες του. Επιπλέον, εσωτερικοποιώντας τα χρονοδιαγράμματα των καθηκόντων του, θα αποκτήσουν έννοια γι' αυτόν η σημασία της τήρησης των προθεσμιών, η έγκαιρη ολοκλήρωση επιμέρους δράσεων του έργου, ο συγχρονισμός και ο ρυθμός των ενεργειών του. Η βελτίωση της παραγωγικότητας και της απόδοσής του σε κάτι που πιθανόν έχει σχεδόν πεισθεί ότι δεν καταφέρνει, θα τονώσει την αυτοεκτίμησή του, θα συνδέσει την εργασία του με αισθήματα ικανοποίησης και θα υποβοηθηθεί να αναπτύξει κίνητρα τόσο μαθησιακά όσο και κοινωνικά.

Εξάλλου η τήρηση ενός τέτοιου συμβολαίου αυξάνει και το βαθμό εμπιστοσύνης των άλλων απέναντι στις ικανότητές του και θα μπορούσε άριστα να συνδεθεί με ένα μελλοντικό όφελος, άρα τη δημιουργία κινήτρων (λ.χ. να κινητοποιηθεί να μειώσει τους χρόνους μελέτης προκειμένου να κερδίσει ουσιαστικό ελεύθερο χρόνο ή την εμπλοκή του σε μια εξωσχολική δραστηριότητα που θα τον φέρει σε επαφή και με άλλα παιδιά ή ένα άλλο «δώρο» άξια κερδισμένο). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που χρειάζεται να μελετήσει με τη συνέργεια ενός ενηλίκου στο σπίτι.

> **Απαλλαγή από οπτικά ή ηχητικά διασπαστικά ερεθίσματα** του χώρου εργασίας του ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του (TV, παράθυρο, κτλ)

> **Κατανομή της αναγνωστικής ύλης** {όχι απαραίτητα σχολική ύλη - σύνδεση με την πραγματικότητα ή τις ανάγκες/ενδιαφέροντα του μαθητή ώστε να είναι ελκυστική} **σε μικρές προς μελέτη μονάδες (παραγράφους, περιόδους)** προκειμένου ο μαθητής να εξασκείται στον ορθό τρόπο ανάγνωσης, δηλ. με την αρμόζουσα κάθε φορά προσωδία, έτσι ώστε να αποσπά αυτόματα και γρήγορα το εννοιολογικό περιεχόμενο των κειμένων. Η σωστή διαχείριση των εμφάσεων του κειμένου με τη σοφή χρήση των σημείων στίξης και των λεκτικών σχημάτων κάνει το λόγο πεντακάθαρο, άρα και κατανοητό. Οι απόπειρες αυτές πρέπει να γίνονται κατ' αρχάς με την υπόδειξη μοντέλου ανάγνωσης ενός ενηλίκου ο οποίος ενν. διαβάξει ορθά και σε φυσική ροή. Ο μαθητής να επαναλαμβάνει με δυνατή φωνή το αναγνωστικό μοντέλο. ώστε να εκπαιδευθεί στη διάκριση της αρμόζουσας απόδοσης ενός κειμένου από μιας εσφαλμένης. Κατά την ανάγνωση με δυνατή φωνή, αναπνευστικές κινήσεις/ασκήσεις θα βοηθούσαν στην απόκτηση ρυθμού και άνεσης.

> **Κατάτμηση, σε παραγράφους και περιόδους, της ύλης των αφηγηματικών μαθημάτων** (λ.χ. Ιστορίας) με υπογράμμιση των άγνωστων λέξεων/στοιχείων και άμεση διευκρίνισή τους, ώστε να κατανοεί πρώτα αυτό που πρέπει να μάθει να αφηγείται (πλαγιότιτλοι/μαρκάρισμα των κύριων σημείων {πού; ποιος/τι; πότε; ... γιατί, επειδή} με φωτεινό μαρκαδόρο. Βελτιώνει τη διαισθητική ικανότητα να βρίσκει ο μαθητής πολύ (πιο) γρήγορα τις απαντήσεις μέσα στο αναγνωστικό κείμενο. Το νόημα είναι πως η κατάτμηση μιας σύνθετης εργασίας σε διακριτά βήματα που εκτελούνται διαδοχικά, είναι ο πιο πρακτικός τρόπος επίλυσης πολλών προβλημάτων. Αφενός γιατί η μελέτη στο σπίτι ή στο σχολείο παύει να είναι τόσο πιεστική ψυχολογικά, να διαρκεί πάρα πολύ χρόνο (=κοπιαστική), να συνοδεύεται από γκρίνια, και αφετέρου γιατί έτσι δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να έχει πιθανότητες να συνδέσει τη μαθησιακή διαδικασία περισσότερο με συναισθήματα επιτυχίας και ικανοποίησης παρά εκείνα της άρνησης και αποφυγής (=εμπόδια για την υγιή ανάπτυξη του χαρακτήρα του παιδιού).

> **Διατήρηση και εμπέδωση της ορθής στάσης μελέτης στο κάθισμα** (όχι τροχήλατο) σε ό,τι αφορά τον κορμό αλλά και τη θέση ποδιών και χεριών του, «**στάση εγρήγορης**».

> **Διόρθωση λανθασμένων συνηθειών και εμπέδωση** νέων οδηγιών γραφής για τη βελτίωση της εικόνας των γραπτών του. Εξάσκηση στην τήρηση αποστάσεων μεταξύ των λέξεων και θα ήταν ευκατάρκτη η επαναδιδασκαλία γραφής κάποιων γραμμάτων - τουλάχιστον - Ανάγκη να συνδεθεί η προαναφερθείσα διδασκαλία με την ανάγνωση κειμένου δηλ. την «εκ νέου γνώση» τόσο των πληροφοριών όσο και των συναισθημάτων του συγγραφέα μέσω και της χρήσης των σημείων στίξης του κειμένου.

> **Εκμάθηση τεχνικών προσεκτικής αναθεώρησης του γραπτού του και των εργασιών του** εν γένει, κάτι για το οποίο θα πρέπει να του παρέχεται επαρκής χρόνος και ενθάρρυνση (χρήση υπογράμμισης, φωτεινών μαρκαδόρων, ετικετών εντολών όπως «**ΕΛΕΓΧΩ**», «**ΤΟΝΙΖΩ**», «**ΔΙΟΡΘΩΝΩ**», κ.ά.) στο δεξιό πλαϊνό μέρος του τετραδίου ή του βιβλίου του.

> **Εντοπισμός των λαθών** του από την ίδιο και άμεση διορθωμένη αντιγραφή από κάτω εάν πρόκειται για την ορθογραφία του (λ.χ. 2-3 φορές το καθένα) ώστε -όσο είναι δυνατόν- να εμπεδώνει τελικά τη σωστή γραφή της λέξης.

> **Εκπαίδευση στη χρήση λεξικού.** Σημαντική και απαραίτητη για τον εμπλουτισμό του προσωπικού του λεξιλογίου (κυρίως του παραγωγικού, δηλ. της έκφρασης αλλά και της κατανόησης). Εξάλλου, η καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη γνώση της λέξης υποστηρίζει θετικά την ανακλητική μνήμη, ενισχύει τη γενίκευση των κανόνων της ορθογραφίας σε όλες τις ομοιοκατάληκτες ή παράγωγες λέξεις καθώς και στην απόκτηση της δεξιότητας της αυτοδιόρθωσης. Η μελέτη λέξεων θα τον βοηθήσει: α) να αντιληφθεί ότι η σημασία της λέξης επηρεάζει την ορθογραφία της β) να ανακαλύψει την ιστορική προέλευση των λέξεων που σχετίζονται δια μέσου της σημασίας και γ) να αναγνωρίσει ότι οι λέξεις που προκύπτουν από την ίδια ρίζα (θέμα) γράφονται παρόμοια ακόμα κι αν προφέρονται διαφορετικά. Τελικός στόχος να είναι η μέγιστη δυνατή αυτονομία του μαθητή σε επίπεδο που να μπορεί να προβλέπει την ορθή γραφή της λέξης.

> **Ασκήσεις γλωσσικής καλλιέργειας και παραγωγής λόγου** προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα γραπτής έκφρασης. Στόχος των ασκήσεων θα είναι αφενός ο πλουτισμός και η ανάπτυξη του γλωσσικού επιπέδου και αφετέρου η σωστή γραμματική και συντακτική επεξεργασία κειμένων αφηγηματικού και περιγραφικού χαρακτήρα. Επίσης, οι στρατηγικές οργάνωσης κειμένου και συγγραφής εκθέσεων μέσω ασκήσεων που θα προάγουν την παραγωγή και προσέγγιση του στόχου/θέματος καθώς και τη γενίκευση και οργάνωση σημειώσεων που θα σηματοδοτούν το χωροχρονικό και νοηματικό μίτο του κειμένου.

Επαναδιατύπωση και εκ νέου επεξεργασία των κειμένων. Άλλωστε, όλοι οι συγγραφείς-και οι κορυφαίοι- επανελέγχουν και ξαναγράφουν τα κείμενά τους πολλές φορές αφού τα ξαναδιαβάσουν. Με αυτόν τον τρόπο, όταν δεν «εκβιάζεται» η σωστή γραφή με την πρώτη απόπειρα (αποθαρρυντική και στρεσογόνος για τους μαθητές με δυσκολίες) καλλιεργείται αφενός η εξάσκηση στο ρεαλιστικό και ισχύον μοντέλο γραφής σε όλον τον κόσμο αλλά και η ανάπτυξη κινήτρων αυτοβελτίωσης μέσω μιας ανακαλυπτικής εργασίας (λάθος - σωστό).

> **Ανάρτηση καρτελών με λέξεις σε πολλά σημεία της οικίας αλλά και της τάξης του** (λ.χ. ψυγείο πάνω στο ψυγείο, τηλεόραση πλάι της, παράθυρο, κ.ο.κ.) και στις οποίες λέξεις, οι συλλαβές θα μπορούσαν να ξεχωρίζουν με διαφορετικά χρώματα. Το ίδιο ισχύει και με λίστες ονομάτων (λ.χ. ηρώων, γεωγραφικών όρων κ.λ.π.) ρημάτων, εκφράσεων και άλλων μερών του λόγου, οι οποίες (καρτέλες) θα αναρτηθούν σε εμφανή σημεία τοίχων του δωματίου μελέτης/καθιστικού/κουζίνας

(Παρόμοια συνθήκη μπορεί να εφαρμοστεί και στη σχολική τάξη προς όφελος όλων των μαθητών με σχετικές δυσκολίες.)

> Μακροπρόθεσμος στόχος στα Μαθηματικά να είναι η πραγμάτευση των στρατηγικών επίλυσης και η πλήρης κατανόησή τους και όχι η κλασσική γραμμική λογική μιας λύσης ασκήσεων. Οι εργασίες για το σπίτι να είναι προσαρμοσμένες στο επίπεδο που βρίσκεται κάθε φορά ο μαθητής και όχι σε αυτό που θα έπρεπε να κατέχει εάν δεν αντιμετώπιζε δυσκολίες. Σκοπός τους να είναι η αυτοματοποίηση, η υπενθύμιση της διδασκαλίας τους και η εμπάθυση του μαθητή στη θεματική ενότητα που πραγματεύτηκε - μέσα από διασφαλισμένα επιτυχημένες εμπειρίες. Ανάλογα να προστίθενται και άλλες βοηθητικές εμπειρίες, λ.χ. *σχετικά παιχνίδια*.

> **Ενίσχυση του μαθητή όταν επιτυγχάνει συμπεριφορικούς ή άλλους μαθησιακούς στόχους με αυξανόμενο βαθμό δυσκολίας** (λ.χ. να τηρήσει τα χρονικά όρια της μελέτης, να εφαρμόσει τις οδηγίες καλής και ορθής γραφής/ανάγνωσης, αυτοδιόρθωσης, ελέγχου κ.ά.) **και παροχή κινήτρων αυτοβελτίωσης**. Επίσης συνιστάται (προς εκπαιδευτικούς και κηδεμόνες) πιστή εφαρμογή ενός σταθερού προγράμματος τροποποίησης της συμπεριφοράς του (βλ. παρακάτω συμβουλές για την οργανωμένη συμπεριφορά). Με μικρές, λεκτικές και μη, νύξεις από εκπαιδευτικούς και γονείς να εφιστάται η προσοχή του στα βασικά στοιχεία του προς επίλυση προβλήματος καθώς και να τον επαναφέρουν όταν διαπιστώνεται ότι ξεφεύγει. Για παράδειγμα, μπορεί ο δάσκαλος να συμφωνήσει κατ' ιδίαν με το μαθητή **(ατομικό συμβόλαιο)* σε ένα νεύμα που θα σηματοδοτεί «Πρόσεχε!». Μπορεί επίσης να τον αγγίζει στην πλάτη για να τον επαναφέρει ή να περνά συχνά δίπλα διακριτικά και να τον ελέγχει.

> **Τοποθέτηση του μαθητή σε σημείο της τάξης όπου θα υπάρχει διαρκής εποπτεία** του εκπαιδευτικού αλλά και μακριά από διασπαστικά για τον ίδιο ερεθίσματα (λ.χ. να μη βλέπει προς το παράθυρο).

> **Στενή συνεργασία εκπαιδευτικών και κηδεμόνων** για θέματα που αφορούν την κατ' οίκον μελέτη του μαθητή αλλά και την αλληλοενημέρωσή τους σχετικά με την εφαρμογή και την εν γένει πορεία ενός *-από κοινού συμφωνημένου-* προγράμματος οργάνωσης της συμπεριφοράς του.

> **Χρήση κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων/λογισμικών στον Η/Υ** λ.χ. για τη γλώσσα ή την αριθμητική.

> **Ένταξη του μαθητή σε ομαδικές δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης** (αθλητικές ή καλλιτεχνικές) ώστε να καλλιεργούνται και να ενισχύονται αφενός οι κοινωνικές του δεξιότητες και η θετική επαφή του με τα άλλα παιδιά και αφετέρου το αυτοσυναίσθημα και η αυτονόμησή του.

Στέλλα Πολίτου

Δασκάλα ειδικής αγωγής